

بررسی دیرینه شناسی و چینه شناسی سازند کلات در برش دریاچه بزنگان (کل بی بی)

آریایی - علی اصغر^۱، ترشیزیان - حبیب الله^۲، سمیرا کراچیان^{۳*}
 ۱- دکترای زمین شناسی، عضو هیئت علمی تمام وقت دانشگاه آزاد اسلامی مشهد
 ۲- دکترای زمین شناسی، عضو هیئت علمی تمام وقت دانشگاه آزاد اسلامی مشهد
 ۳- دانشجوی کارشناسی ارشد زمین شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی مشهد
 Samirakerachian@ymail.com

چکیده:

سازند کلات یکی از بارزترین و جوانترین واحدها در شرق حوضه رسوبی کپه داغ به سن مائیستریستین می باشد که به وضوح صخره ساز شده است. این سازند بیشتر از سنگ آهک ماسه ای، سنگ آهک بایوکلاستی، شیل و ماسه سنگ تشکیل شده است. مهمترین گسترش سازند کلات در ناحیه کپه داغ در برش تنگه نیاز است. سازند کلات در برش مورد مطالعه (ارتفاعات مجاور دریاچه بزنگان) و در ۱۱ کیلومتری غرب مقطع تیپ (تنگه نیاز) قرار گرفته است، براساس مطالعات انجام شده دارای بیشترین فسیل گاستروپود Otostoma (tchiatcheffi d'archiac) می باشد. چون در کنار راه اصلی واقع شده است دسترسی به آن بسیار آسان می باشد.

ضخامت سازند کلات در این برش ۲۳۲ متر اندازه گیری شده است که نسبت به برش الگو از ضخامت کمتری برخوردار است. و با توجه به محتویات و جایگاه چینه شناسی، ۴ عضو، از ۵ عضو برش الگو در این برش مورد مطالعه قرار گرفته شده است. مرز زیرین سازند کلات با سازند نیاز بصورت ناپیوستگی فرسایشی همراه با یک لایه از خاک قدیمه (Paleosol) می باشد، مرز فوقانی این سازند با رسوبات قرمز رنگ سازند پسته لبق دست خوش فعالیت های تکتونیکی و عوامل کوهزایی شده است، که این فعالیتها باعث بوجود آمدن دریاچه بزنگان در دوران دوم تا سوم زمین شناسی شده است. سازند کلات دارای دو فاسیس آواری و کربناته می باشد که فاسیس آواری آن در یک محیط کم عمق ساحلی و فاسیس کربناته در یک پلاتفرم کربناته از نوع رمپ بر جای گذاشته شده است.

برش مورد مطالعه همانند برش الگو دارای یک لایه صدف سنگ دوکفه ای در قاعده سازند می باشد در لایه های نزدیک به قاعده شیل فوقانی، سنگواره گاستروپودی اتوستوما چیاچفی وجود دارد که تجمعی از آنها مشخص کننده آشکوب مائیستریستین می باشد. گاستروپود فوق تاتنگه و دماغه ناودیس چهل کمان و برخی از بخشهای برش گرو و دربند نادری نیز مشاهده می شود.

واژه های کلیدی: کپه داغ، مائیستریستین، سازند کلات، بزنگان، گاستروپود.

مقدمه:

حوضه رسوبی کپه داغ در منتهی الیه شمال شرق ایران در عرض جغرافیایی ۳۰° ۳۵' تا ۱۶° ۳۸' شمالی و طول جغرافیایی ۵۰° ۴۵' تا ۵۴° ۶۱' شرقی قرار گرفته است (افشار حرب ۱۳۷۳). این حوضه علاوه بر ایران